

університету. Серія геогр. № 1 (7), 1999. – С. 172-176.

4. Розподіл земель об'єктів за угіддями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uadocs.exdat.com/docs/index-337672.html?page=3>.

5. Сучасний стан земельного фонду України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/18421120/ekologiya/suchasniy стан_земельного_фонду_україни.

Кучерка Г. М., студентка Г-41 групи
Науковий керівник - к.г.н., доц. Заблоцький Б.В.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ЗАЛІЩИЦЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Тернопільщина багата родючими ґрунтами, має сприятливі умови для розвитку сільськогосподарського рослинництва і тваринництва. Проте, внаслідок надмірного антропогенного впливу і нерационального землекористування виникає ряд проблем, які призводять до зниження екологічної стійкості та економічної ефективності земель сільськогосподарського призначення. [4]. До основних проблем сільськогосподарського землекористування в Заліщицькому районі слід віднести: надмірну сільськогосподарську освоєність території, високу розораність сільськогосподарських угідь, які, у свою чергу, спричиняють ерозію, перезволоження, заболочення, агрохімічну розбалансованість, забруднення гербіцидами та пестицидами, виснаження земель.

Заліщицький район розташований у південній частині Тернопільської області і займає площу 683,91 км². Територія району становить хвилясту рівнину, порізану долинами рік Дністер, Серет і Джурина (притоки Дністра), Дупла (Тупа) і Громова (притоки Серету), Поросячка (притока Джурина).

Територія Заліщицького району розташована у Західно-Українській лісостеповій фізико-географічній зоні. У геоморфологічному відношенні територія району відноситься до Західного Поділля, яке займає південну частину Волино-Подільської плити.

Вищезазначеним фізико-географічним зонам Заліщицького району притаманні різні ландшафтні комплекси, які разом із низкою соціально-економічних чинників впливають на формування сучасної структури земельного фонду.

Сільськогосподарське землекористування посідає провідне місце в сучасній структурі земельного фонду Заліщицького району Тернопільської області. Загальна площа земель сільськогосподарського призначення в межах досліджуваної території становить 68,4 тис. га [4].

Аналіз сільськогосподарської освоєності території Заліщицького району дозволяє стверджувати, що цей показник є дещо нижчим від середнього для області значення (77,6%) і становить 72,3%.

Особливо висока сільськогосподарська освоєність території спостерігається на заході району (Буряківська, Слобідська сільські ради – 93,7 та 91,8 % відповідно, Кошилівська – 83,1%) та на півночі (Головчинська сільська рада – 90,8%, Ворвулинська – 88,3%); на сході спостерігаються середні для району значення. Найнижчий рівень показника був на південних територіях адміністративного району: м. Заліщики (32,1%), Мишківська (48,3 %) та Устечківська (45,0%) сільські ради.

Аналіз структури сільськогосподарських угідь Заліщицького району, виявив, що найбільшу частку займає рілля – 82,9%. До найбільш розораних територій, де показник сягає понад 90%, належать угіддя таких сільських рад: Головчинська (91,1%), Добрівлянська (93,5%), Подільська (92,5%), смт Товсте (95,4%), Торськівська (92%). Найменш розорані сільськогосподарські угіддя, на території земель таких сільських рад, як: Блищанська (76%), Зеленогайська (60,7%) Литячівська (71,1%), Устечківська (70,2%).

Значна розораність сільськогосподарських угідь перевищує екологічно обґрунтовані норми, спричиняє високу територіальну концентрацію сільськогосподарського виробництва, а це, в свою чергу, призводить до деградації сільськогосподарських угідь.

Значно меншу частку в Заліщицькому районі займають пасовища – 12,5%. Найбільшу частку пасовищ (від 20,8% до 31,2%) мають Дунівська, Касперівська, Колодрібська, Кошилівська, Лисівська, Литячівська, Мишківська, Синьківська, Угринівська, Устечківська, Шутроминська, Шипівецька сільські ради.

Частка сіножатей є найнижчою 0,8%. Найвищий її показник тільки в Новосілівській сільській раді – 14,6%. Частка багаторічних насаджень в Заліщицькому районі є низькою – 2,0%. Найвищі показники в Дунівській – 9,5%, Зеленогайській – 23,9% сільських радах та м. Заліщики – 7,7%.

Частка багаторічних насаджень в районі яка становить 0,9%. Найвищі показники були в таких сільських радах: Бедриківська, Ворвулинська, Головчинська, Дзвиняцька, Добрівлянська, Івано – Золотівська, Касперівська, Кошилівська, Подільська, Торськівська, Солоненська, Устечківська. Окремим видом багаторічних сільськогосподарських насаджень є виноградники. Найбільш сприятливим регіоном для розвитку виноградарства в Тернопільській області є Подністер'я. Проте, вирощування столових сортів винограду набуває все більшої популярності у населення усієї області. У 2017 р. місцевими аграріями зібрано 151,6 т винограду (це другий за обсягами урожай з 1990р.). Середня урожайність культури - 79,8 ц з 1 га.

Сільськогосподарське землекористування району є надзвичайно інтенсивним. Угіддя обробляються господарствами населення та сільськогосподарськими підприємствами. Сільське господарство

спеціалізується на вирощуванні зернових і технічних культур. В районі функціонує 23 приватних сільськогосподарських підприємств, 51 фермерське господарство. Ці землі, в основному, складаються із приватних земельних часток (паїв), які передані громадянами в користування на основі договорів оренди. [5].

Достатнє зволоження, сприятливий температурний режим створюють на всій території області умови для вирощування сільськогосподарських культур лісостепової зони, зокрема озимої та ярої пшениці, ячменю, жита, вівса, цукрових буряків, картоплі, овочевих і кормових культур. У Південному агрокліматичному районі сприятливі умови для вирощування теплолюбних культур (помідорів, винограду). Враховуючи це, можна стверджувати, що саме ці культури є найбільш прибутковими та рентабельними у своєму виробництві.

На фоні такого інтенсивного використання земель у сільському господарстві проявляється ряд негативних процесів притаманних надмірному сільськогосподарському землекористуванню.

Однак, через значне навантаження, та через нераціональне використання, землі району втрачають свою основну функцію – родючість. Внаслідок відомих чинників ерозія є основним, найбільш потужним фактором зниження родючості ґрунтів та дестабілізації екологічного стану агроландшафтів. Розвитку ерозійних процесів (площинному змиву, яроутворенню) сприяє інтенсивне розорювання схилів горбів. Водний режим р. Дністер характеризується весняним водопіллям і дощовими паводками в літній період, що часто приносять значну шкоду господарству.

Таким чином, агроекологічний стан ґрунтів залишається вкрай складним, навантаження на навколишнє середовище зростає. Специфічне землекористування, що супроводжувалось високим рівнем розораності схилів земель, розширенням посівних площ просапних культур, недостатньо обґрунтованою широкомасштабною меліорацією перезвожених, заболочених земель, нехтуванням науково обґрунтованими ґрунтозахисними сівозмінами, впровадженням індустріальних технологій вирощування сільськогосподарських культур, викликало відчутне зменшення площ, зайнятих природними рослинними угрупованнями (луками, лісами, болотами) при одночасному збільшенні частки освоєних сільськогосподарських угідь, насамперед ріллі.

Екосистеми агроландшафтів значно спрощені, їх видовий склад, екологічна розмаїтість угідь і зв'язки між компонентами ландшафту порушені. Для зменшення прояву ерозійних процесів, необхідно збільшити площі захисних насаджень на ярах, балках та кількість польових лісосмуг. Для ефективного використання еродованих земельних ресурсів необхідно впровадити мотиваційне економічне стимулювання, що повинно охоплювати коло економічних відносин,

різних форм та методів регулювання розвитку аграрних відносин. Малопродуктивні та еродовані землі економічно виправдано виводити із сільськогосподарського обігу для консервації під залуження або заліснення на тривалий термін з наступним залученням їх у сільськогосподарське використання. Для поліпшення агроекологічної ситуації необхідно створити оптимальне співвідношення сільськогосподарських угідь в агроландшафті.

Список використаних джерел:

1. Заблоцький Б.В. Аналіз перспектив сільськогосподарського землекористування на силових землях // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія Географія. – 2004. – № 1. – С. 160-164.
2. Загальна характеристика Тербовлянського району [Електронний ресурс] // Тербовлянська районна державна адміністрація. – Режим доступу: <http://www.oda.te.gov.ua/tepebovlyanska>
3. Заблоцький Б.В. До питання якісної оцінки земельного фонду Тернопільської області // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія Географія. – 2003. – № 2. – С. 81 - 87.
4. Питуляк М.В. Особливості сільськогосподарського природокористування на Тернопільщині // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету. Серія геогр. № 1 (7), 1999. – С. 172-176.
5. Розподіл земель об'єктів за угіддями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uadocs.exdat.com/docs/index-337672.html?page=3>
6. Сучасний стан земельного фонду України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/18421120/ekologiya/suchasniy_stan_zemelnogo_fondu_ukrayini

Якимчук І., магістрантка м Г-11 групи
географічного факультету
Науковий керівник - к.п.н., доц. О.М.Варакута

ТЕХНОЛОГІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток і поширення нової інформації сприяє модернізації сучасної системи освіти засобом впровадження у навчальний процес технології дистанційного навчання.

На даний час вона є перспективною формою, оскільки дає нові можливості для пошуку і реалізації особистості у майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сутність, структуру та методик застосування дистанційного навчання в освітньому процесі розкрито в наукових працях таких вчених, як: Л. Бурковська, С. Вітвицька, Р. Гуревич, А. Петров, О. Тищенко, В. Кухаренко, В. Бідасюк, Є. Долинський, Т. Коваль, В.Кухаренко, О. Мацюк, Т. Пасічник, О. Рибалко, К. Скиба, М. Танась, Л. Філіпова, Р. Шаран, Г. Яценко та інші.